

NPI ČR POMÁHÁ PŘI ZAČLEŇOVÁNÍ DĚTÍ/ŽÁKŮ CIZINCŮ

Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR) již od roku 2016 realizuje, modifikuje a rozšiřuje aktivity na podporu procesu přijímání a začleňování dětí/žáků cizinců a pomáhá učitelkám a učitelům, kteří s dětmi/žáky cizinci pracují. Snahou Institutu a jeho center podpory při krajských pracovištích NPI ČR je, aby nabízené služby odpovídaly aktuálním potřebám terénu.

Kromě decentralizovaného poskytování informační, metodické a vzdělávací podpory krajská centra podpory NPI ČR zajišťují od roku 2018 realizaci dvou stěžejních podpůrných aktivit.

Adaptační koordinátoři do škol

Jedná se o poskytování finančních prostředků a administraci služeb pro tzv. adaptační koordinátory do škol. Adaptační koordinátor je dítěti/žákovi cizinci k dispozici po dobu prvních čtyř týdnů výuky od jeho nástupu do školy a pomáhá mu s adaptací na

české školní prostředí. V souvislosti s nelehkou situací způsobenou nemocí covid-19 bylo umožněno od září do listopadu 2020 využít služby adaptačního koordinátora i pro děti/žáky cizince, kteří se po dlouhé přestávce vrací do školy a potřebují výraznější podporu v oblasti českého jazyka.

Překladatelské a tlumočnické služby

Tato aktivita spočívá v zajišťování bezplatných překladatelských služeb z běžných jazyků i jazyků s neevropskými znakovými systémy (např. čínština, arabština) a tlumočnických služeb – především tlumočnického servisu s možností výjezdu tlumočnicka v rámci celé České republiky. Letos je využívána i služba tlumočení po telefonu, kterou školy oceňují. Tlumočnické a překladatelské služby byly nově zpřístupněny též pro ŠPZ (PPP a SPC), která jsou v oblasti inkluze a integrace důležitými partnery pro školy.

V době distanční výuky po uzavření škol se NPI ČR zaměřil na přípravu překladů textů s obecnými informacemi, informacemi pro rodiče dětí/žáků cizinců i překlady podpůrných materiálů pro práci doma. Překlady byly vyhotovovány na základě poptávky krajských center podpory nejčastěji do 13 jazykových mutací: mongolštiny, rumunštiny, ruštiny, ukrajinštiny, vietnamštiny, čínštiny, arabštiny, bulharštiny, němčiny, angličtiny, španělštiny, francouzštiny a italštiny. Podporu pedagogické veřejnosti nabízíme i prostřednictvím webového portálu cizinci.npicr.cz.

Na všech úrovních spolupracujeme s dalšími hráči na poli integrace a podpory dětí/žáků cizinců (PPP, SPC, MŠMT, MV ČR, krajské úřady, obecní úřady, NNO, apod.) Vzájemnou podporu a spolupráci považujeme v NPI ČR za zcela zásadní, velmi si jí vážíme a věříme, že se nám bude dařit ji rozvíjet i do budoucna.

*Mgr. Halka Smolová Zavorová,
ústřední metodička pro vzdělávání,
NPI ČR*

BALÍČEK PODPORY PRO INTENZIVNÍ PŘÍPRAVU V ČEŠTINĚ

Dlouhodobě se ukazuje, že pro učitele i žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ) je nejtěživější situace, kdy neznalost jazyka neumožňuje zapojení do výuky a integraci do třídního kolektivu. Národní pedagogický institut České republiky připravil balíček podpory pro základní školy, které vzdělávají žáky s nulovou nebo velmi omezenou znalostí češtiny. Dva hlavní pilíře balíčku tvoří kurikulum češtiny jako druhého jazyka a jednoduchá orientační diagnostika znalosti češtiny. Cílem diagnostiky a následné výuky podle kurikula je poskytnout žákům nezbytné jazykové a sociokulturní kompetence pro plnohodnotnou účast v hlavním vzdělávacím proudu.

Cílem orientační diagnostiky je určit, zda žák/žákyně potřebuje intenzivní jazykovou přípravu, která se uskutečňuje podle kurikula češtiny jako druhého jazyka, nebo je schopen se zapojit do výuky v běžné třídě s omezenou jazykovou podporou. Dále orientačně určuje, zda se žák nachází na úrovni 0, 1 nebo 2, a stanovuje přibližný počet hodin nezbytné jazykové přípravy. Orientační diagnostika zahrnuje tři základní jazykové dovednosti – mluvení/porozumění/interakce, čtení a psaní. Součástí jsou instrukce k zadání, jednoduché diagnostické úlohy a vyhodnocení s doporučením orientačního počtu hodin nezbytné jazykové přípravy.

Kurikulum češtiny jako druhého jazyka je s jednoduchou diagnostikou úzce propojeno. Stanovuje cíle a vzdělávací obsah v základním povinném vzdělávání. Sjednocuje praxi škol a stanovuje očekávané výstupy intenzivní jazykové přípravy. Zahrnuje podrobně rozpracovaný vzdělávací obsah pro deset tematických celků a dvě jazykové úrovně. Očekávané výstupy učení a vzdělávací obsah češtiny jako druhého jazyka jsou formulovány souhrnně pro 1.–9. ročník základního vzdělávání. Metodické poznámky ke vzdělávacímu obsahu upřesňují požadavky na jednotlivé věkové kategorie 1.–2. ročník, 3.–5. ročník, 6.–9. ročník a dvě úrovně jazykové pokročilosti. Vzdělávací obsah mimo jiné specifikuje gramatiku, slovní zásobu a sociokulturní kompetence pro jednotlivá témata. Nabízí také doporučené zdroje

a materiály k výuce. Oba dva pilíře jsou doplněny o modelové ŠVP, které jsou rozpracovány na základě očekávaných výstupů pro RVP ZV.

V následujícím období se počítá s metodickou podporou k plánování výuky a se souborem pracovních listů do výuky. NPI ČR bude dále vytvářet metodickou podporou učitelům vzdělávající žáky s odlišným mateřským jazykem, kteří disponují komunikativní znalostí češtiny a účastní se výuky v rámci běžných tříd. K výuce češtiny jako druhého jazyka se připravuje akreditovaný seminář v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Balíček metodické podpory bude uveřejněn na:

Metodickém portálu [RVP.CZ](https://rvp.cz) a na stránkách <https://cizinci.npicr.cz/>

Pozn.: Kurikulum i diagnostika záměrně nevyužívají úrovně stanovené SERRJ, neboť se jedná o výuku češtiny jako druhého jazyka, nikoli jazyka cizího. Druhý jazyk se liší nejen významem v životě žáka/žákyně, ale především akcentem na sociokulturní kompetence a specifickou slovní zásobu, která není obsažena v učebnicích cizího jazyka.

Mgr. Alice Kourkzi, NPI ČR

VÝZNAM PRÁCE ADAPTAČNÍHO KOORDINÁTORA PRO DĚTI/ŽÁKY CIZINCE

Vzhledem k tomu, že se na naší škole vzdělává v letošním školním roce již 59 žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ), je pro nás práce adaptačního koordinátora neocenitelnou pomocí v prvopočátku začleňování dětí/žáků cizinců (DŽC).

Během padesáti hodin, které adaptační koordinátor věnuje nově přichozímu DŽC, se žák cizinec seznámí s chodem školy, školním řádem, novými spolužáky i učiteli. Adaptační koordinátor jej uvede do školního prostředí, pomůže při orientaci v budově školy, seznámí ho s provozem školní družiny nebo školního klubu, s nabídkou zájmové činnosti. Je mu zároveň nápomocen při překladu rozvrhu hodin, vyplňování základních údajů o sobě a jeho rodině.

Adaptační koordinátor probírá s žákem cizincem základní konverzační témata, jež mu později, po jeho začlenění do třídního kolektivu, výrazně ulehčí komunikaci se spolužáky i učiteli – žák cizinec se naučí základní zdvořilostní fráze, zvládne základní slovní zásobu na téma škola, barvy, čísla, tvary, jídlo, oblečení, rodina a mnoho dalších slov. Některé žáky cizince, kteří přicházejí již s určitou základní znalostí češtiny, se adaptační koordinátor snaží seznámit se základními gramatickými jevy.

Pro naši školu je velmi přínosné, že se nám během několika let spolupráce s našimi adaptačními koordinátory podařilo sestavit stabilní tým, který se této práci věnuje opakovaně.

Využití adaptačních koordinátorů pro začlenění DŽC v naší škole by ovšem nebylo možné bez vynikající podpory a pomoci ze strany Národního pedagogického institutu České republiky Kraje Vysočina, jenž škole pomáhá při vyřizování dohod pro adaptační koordinátory, poskytuje zdarma škole některé výukové materiály a zajišťuje bezplatně překlady pro komunikaci s žáky cizinci i jejich zákonnými zástupci. Adaptačním koordinátorům, nejen na naší škole, patří za jejich práci velké poděkování.

Mgr. Lenka Picková,
Základní škola Jihlava, Křížová 33,
příspěvková organizace

NPI ČR PLZEŇ JAKO MÍSTO PRO SDÍLENÍ INFORMACÍ

Ještě před pár lety, když jste na semináři pro učitele vznesli dotaz, kdo z nich má ve škole žáky cizince, zvedlo se pár rukou. V současné době se opět zvedne pár rukou, ale naopak na otázku, kdo z nich ve škole žádného žáka cizince nemá.

Počet cizinců v České republice stále narůstá, je tedy logické, že jich přibývá i ve školách, od mateřských až po vysoké. Pro představu – ve školním roce 2014/15 navštěvovalo české mateřské, základní a střední školy 32 528 žáků cizinců. Ve školním roce 2018/19 jich bylo už 44 674.

Vzhledem k uvedenému trendu se problematice podpory pedagogů při vzdělávání žáků cizinců intenzivně věnuje i Národní pedagogický institut České republiky. V každém kraji se učitelé mohou obrátit na krajského koordinátora pro tuto oblast, který jim nabídne a poskytne služby. Nabídka podpory má ve všech krajích jednotný základ, ale také svá specifika.

Plzeňský kraj se v posledních letech nachází na prvních příčkách v počtu cizinců, z čehož plyne i vysoký příliv dotazů ze strany škol v oblasti vzdělávání žáků cizinců. V souvislosti s tím pořádáme pravidelné konzultace týkající se vzdělávání žáků cizinců, které se konají každou první středu v měsíci na krajském pracovišti NPI ČR v Plzni. Pro všechny stupně škol jsou zdarma. Ředitelé či učitelé zde nacházejí jak odpovědi na dotazy, tak inspiraci pro další práci. Mnohdy se stačí jen ujistit, že to, co ve škole pro cizince činí, činí správně.

K častým postesknutím ředitelů či učitelů patřilo, že ve školách neřeší pouze vzdělávání cizinců, ale i otázky sociální či zdravotní, z nichž vyplývá, že cizinci žijící v ČR často neznají svá práva a povinnosti. Krajské

pracoviště NPI ČR v Plzni tak rádo přijalo nabídku Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně na spolupráci při sestavení obsahu Informační příručky pro cizince v Plzni. Příručka vznikla v rámci projektu *Podpora integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2019* a vyšla v sedmi jazykových mutacích. Kapitola o školství v ČR vytvořilo právě pracoviště NPI ČR v Plzni.

Dalším počinem krajského pracoviště Plzeň byl v době uzavření škol vznik *Strategie přechodu školy na distanční vzdělávání aneb učíme (i) na dálku* s modifikací k oblasti vzdělávání žáků cizinců. Jedná se o praktický návod, který krok za kro-

kem ukazuje školám cestu nejen při zavádění distanční výuky a přechodu zpět, ale také při vzdělávání žáků dlouhodobě nemocných. Bližší informace naleznete na webové stránce cizinci.npicr.cz.

Na závěr nelze zapomenout na již stabilní výbornou spolupráci s neziskovým sektorem v Plzeňském kraji. Vzájemně se informujeme o aktuálním dění v oblasti podpory cizinců, inspirujeme se a propojujeme naše aktivity. K organizacím, s nimiž NPI ČR v Plzni dlouhodobě spolupracuje a na které se vždy s důvěrou může obrátit, patří např. Centrum pro podporu integrace cizinců v Plzeňském kraji nebo Poradna pro cizince a uprchlíky Diecézní charity Plzeň.

V obou zmiňovaných organizacích probíhají mimo jiné kurzy českého jazyka pro cizince, které se uskutečnily i v období letních prázdnin. Jejich učebnami (i virtuálními v případě online kurzů) prošlo několik desítek cizinců. Věříme, že služby uvedených organizací ocení i učitelé ze škol, kam noví žáci cizinci budou docházet.

Nová odborná poradkyně v Jihomoravském kraji

Mgr. Klára Záleská, Ph.D., se začala věnovat vzdělávání cizinců v roce 2006 formou doučování dětí/žáků cizinců v základních školách. Od roku 2010 se tématem zabývala také výzkumně, a to v rámci své magisterské a následně disertační práce. V průběhu studia pedagogiky a nordistiky na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity absolvovala řadu dlouhodobějších zahraničních stáží v norském Kristiansandu, Bergenu a Oslu. Během těchto pobytů

prohloubila svůj zájem o problematiku vzdělávání cizinců spoluprací nejen s norskými akademiky, ale především praktiky, jejichž výuky na základních školách stejně jako jejich doučování a volnočasových aktivit pro děti cizince se účastnila.

V roce 2019 obhájila disertační práci na téma Podpora školní adaptace dětí cizinců v českém a norském prostředí na Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, kde v současné době pracuje jako odborná asistentka. Od roku 2020 spolupracuje též v oblasti vzdělávání dětí/žáků cizinců s Národním pedagogickým institutem České republiky v Jihomoravském kraji jako odborná poradkyně pro problematiku začleňování dětí/žáků cizinců a také jako lektorka vzdělávacích aktivit.

(klara.zaleska@npicr.cz)

PĚT ZÁSAD PŘI VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKA S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM NEJEN V DOBĚ DISTANČNÍ

Nejen doba vzdělávání na dálku přináší pro učitele žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) mnoho výzev.

Tato skupina žáků je velmi různorodá. Liší se úrovní zvládnutí jazyka výuky, mírou integrace do české společnosti i mírou podpory ze strany rodiny. Dobře nastavený systém v rámci školy ušetří mnoho problémů a nedorozumění. Hlavní zásady se týkají jak prezenčního, tak distančního vzdělávání.

Komunikační kanál škola–zákonný zástupce

Vyhradíme si čas, kterého je ve škole pomálu, a pokusíme se získat informace o všech souvislostech ovlivňujících vzdělávání žáka. Zjistíme, jakými jazyky rodiče žáka hovoří. Pokud si nejsme zcela jisti, že rodič beze zbytku chápe, co mu česky sdělujeme, volíme raději služby tlumočnicka/překladače, případně společný, dobře oběma stranami zvládnutý komunikační jazyk, například angličtinu. Ujasníme si, na koho se budeme v rámci rodiny obracet v případě problémů či potřeby spolupráce. Zjistíme technické vybavení rodiny pro případ výuky na dálku.

Předcházení nedorozumění s rodinou

Pro rodiče, kteří neabsolvovali školní docházku v České republice, mohou být i zcela banální informace nové. Probereme základní školní a třídní pravidla. Jasně vymežíme, jakou spolupráci od rodiče a žáka požadujeme. Informujeme, jak probíhá běžná i případná online výuka, jak budou zadávány úkoly, za co a jak bude žák hodnocen. Sdělíme rodině, na koho je možné se v případě potřeby obracet o pomoc se školními úkoly. V ideálním případě předložíme všechna zásadní pravidla rodiči písemně v jeho mateřském jazyce.

Podpora žáka v rámci školy

Mnoho rodičů žáků s odlišným jazykem výuky není schopno svým dětem pomoci ve výuce, ať již z důvodu neznalosti češtiny, nízkého vzdělání, nebo časové vyčerpání. Úkoly zadáváme jazykem, kterému je žák schopen sám porozumět,

s velkou dávkou vizuální opory. Zavedeme piktogramy, znaky pro nejčastěji používaná slovní spojení, postupně doplněná i o tvar slova. Pověříme podporou žáků s odlišným mateřským jazykem konkrétního pracovníka (třídní učitel, výchovný poradce, speciální pedagog), na kterého se může rodina a žák obracet, a to i mimo rámec podpůrných opatření. V rámci školy jasně vymežíme pravomoci a nastavíme pravidelné konzultační hodiny. Komunikujeme omezenou znalost jazyka všem učitelům žáka napříč předměty a koordinujeme zadávání úkolů se všemi učiteli.

Vzdělávací obsah na míru

Pokud žák vykazuje úplnou neznalost či minimální znalost jazyka nebo není schopen se zapojit do společných aktivit třídy, soustředíme počáteční úsilí na intenzivní výuku češtiny jako druhého jazyka tak, aby žák co nejdříve získal základní jazykové a sociokulturní kompetence a mohl se postupně integrovat do třídy a třídního kolektivu.

Pokud je čeština žáka již na komunikativní jazykové úrovni, volíme

formu diferenciacce a individualizace výuky. Sledujeme stejný vzdělávací cíl jako u ostatních žáků, ale modifikujeme zadání, případně i formu výstupu s ohledem na omezenou znalost jazyka. Vybíráme ze vzdělávacího obsahu to nejdůležitější, poskytujeme vizuální oporu, jazykově zjednodušené zadání, nabízíme možnost zpracovat úkol s minimálním nárokem na jazyk – formou grafu, tabulky.

Pokud se žák vyjadřuje gramaticky nesprávně a má omezenou slovní zásobu – snažíme se pomocí nabídky vhodné četby a cílených gramatických cvičení o nápravu.

Partnerské učení a klima třídy

Organizujeme v rámci možnosti skupinovou práci na úkolech. Žáky s OMJ propojujeme se spolužáky, kteří jim s vypracováním mohou pomoci. Postupně dvojice střídáme, aby došlo k seznámení s celou třídou. Pokusíme se zprostředkovat i neformální kontakt s česky mluvícími dětmi.

Mgr. Alice Kourkzi, NPI ČR

KDYŽ PROSPĚTI MŮŽEME, PROSPÍVÁME – NA ZŠ JANA AMOSE KOMENSKÉHO V KARLOVÝCH VARECH NEZŮSTÁVÁ TEORIE O ŽÁCÍCH S OMJ POUHOU TEORIÍ

Základní školu Jana Amose Komenského v Karlových Varech navštěvuje 540 žáků, z nichž průměrně 55 bývají děti z jiných zemí, nejčastěji z Vietnamu, Ukrajiny, Ruska, Slovenska, Gruzie, Rumunska, Bulharska nebo Kosova. Škola si při účasti v projektu Strategické řízení a plánování ve školách a v územích stanovila jako jednu ze základních vizí možnost úspěšnosti každého žáka. V tomto duchu usiluje o to být prospěšná i žákům cizincům.

Integraci dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) do běžného vzdělávání se v naší škole dostává zvýšené pozornosti od září 2018 s nástupem nového vedení školy. Důraz jsme v té době kladli na proškolení celého učitelského sboru v tématu inkluze i přesto, že jsme si byli vědomi toho, jak kontroverzní pohled toto téma v pedagogické veřejnosti přináší. Využívali jsme příkladů dobré praxe ve vzdělávání cizinců, kterými nás inspiruje nejen škola v našem městě zaměřená na vzdělávání žáků s OMJ, ale i školy z celé republiky včetně škol zahraničních (se školou pracují rodilí mluvčí nebo rodiče z USA, Anglie, Německa). Soustředili jsme se na to nevnímat negativní předsudky a upřednostnit dobré zkušenosti z praxe za podpory dalších odborných seminářů pro učitele, materiálů ze všech zdrojů včetně inspiromatu v Katalogu podpůrných opatření (dostupný na <http://katalogpo.upol.cz/>).

S ohledem na ojedinělé předchozí problémy s žáky cizinci, a to nejen ve vzdělávání, ale i v integraci do třídního kolektivu, nebo na problematiku vztahy s rodiči těchto dětí, jsme přistoupili ke třem zásadním krokům po

dobu budoucích tří let – k **systemové podpoře pedagogů**, k vytvoření fungujícího **systemu podpůrných opatření** a k využití **adaptačních koordinátorů** z Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR).

Systemová podpora pedagogů školy je nastavena tak, že každý pedagog, který má ve třídě žáka s OMJ, využívá podpory vedení školy a pracovníků školního poradenského pracoviště. Zde pracují dva speciální pedagogové nezátížení vyučovací povinností v běžné výuce. Spolu s výchovnou poradkyní se kazuisticky věnují každému žákovi s OMJ, pro kterého je podpora nutná. Evidují jeho potřeby, realizují, kontrolují, vyhodnocují doporučení pro práci s těmito dětmi a navrhnou změny, které je třeba udělat. K dispozici mají především aktualizovaný informační systém o výuce žáků s OMJ, ze kterého využívají témata, jež reálně potřebují.

Informační systém zahrnuje sebevzdělávací aktivity napříč všemi pedagogy v rámci DVPP. Škola využívá nabídky školení NPI ČR k žákům cizincům zveřejňovaných na webových stránkách NPI ČR. Za důležité považujeme také setkání tematických pracovních skupin v rámci projektů MAP ORP Karlovy Vary nebo SYPO a jeho metodických kabinetů, přístup k aktuálním informačním portálům s materiály k výuce žáků s OMJ prostřednictvím školního intranetu. Přímou ve škole spolupracují dvě pracovní skupiny fungující v projektu SYPO; jedna je zacílená na intervizi žáků s OMJ na ZŠ J. A. Komenského a druhá se v rámci supervize zaměřuje na žáky i z ostatních základních a středních škol. Díky metodickým

kabinetům se setkávají kolegové napříč různými školami nebo poradenskými zařízeními.

Škola intenzivně využívá **system podpůrných opatření** nastavených školskými poradenskými zařízeními. Tato opatření pro podporu výuky českého jazyka formou nadlimitních hodin po dohodě s rodiči přímo v době výuky provádějí speciální pedagogové nebo pedagogové školy, kteří jsou v tématu OMJ proškolení. Výjimkou není ani podpora pro žáky cizince zacílená na budoucí přijímací řízení na střední školy. Využívá se především možnost vyjednat pro žáka větší časovou dotaci a využití překladových slovníků při přijímacím řízení. Na tuto pomoc žáky v rámci nadlimitních hodin z podpůrných opatření připravujeme. Intenzivní podpora tohoto typu dává možnost i kariérovému poradci zaměřit se v rámci týmu školního poradenského pracoviště na dobrou orientaci při doporučení budoucího studia na střední škole. Z podpory NPI ČR využíváme intenzivní spolupráci s krajským metodikem z pracovní skupiny psychologů a speciálních pedagogů PPP, který pravidelně do školy dochází a konzultuje problémy ve vzdělávání, vyhodnocuje úspěšnost a kontroluje využití doporučených postupů.

Pro žáky, kteří se v české škole ještě moc neorientují, využíváme institut **adaptačních koordinátorů** nabízených z centrálně organizovaného systému podpory NPI ČR (vznikl sloučením NIDV a NÚV v lednu 2020). Tuto činnost vykonávají obvykle pracovníci školy nad rámec svých povinností. Adaptační koordinátoři za období 2018–2020 poskytli podporu celkem sedmi dětem při jejich adaptaci na nové kulturní prostředí a odlišné životní podmínky.

A jak dále? Zatím se neobjevil prostor pro získávání finanční podpory na vzdělávání žáků s OMJ z některého z rozvojových programů, neboť škola v průběhu posledních dvou let řešila jiné priority. Tato skutečnost zůstává pro nás výzvou v dalším období.

*Mgr. et. Mgr. Zdeňka Vašíčková,
ředitelka Základní školy Jana Amose
Komenského, Karlovy Vary*

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE ZAČLEŇOVÁNÍ ŽÁKŮ CIZINCŮ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE ŠTEFÁNIKOVA V PARDUBICÍCH

V této škole tvoří v současné době cizinci asi desetinu celkového počtu žáků (celkem 570). Pocházejí z Mongolska, Ukrajiny, Vietnamu, USA, Číny, Mexika, Nepálu, Rumunska, Velké Británie, Kazachstánu aj. Základní škola ve Štefánikově ulici je tak školou s nejvyšším počtem žáků cizinců v Pardubickém kraji.

„První žáky cizince jsme přijali před několika lety a od počátku jsme úzce spolupracovali s neziskovou organizací Most pro lidská práva. Zároveň při jejich začleňování vycházím i ze své osobní zkušenosti matky, jejíž dvě děti navštěvovaly několik let International School of Helsinky. Tam jsem se poprvé setkala jednak s finským školstvím, jednak s profesionálním přístupem k výuce žáků cizinců 46 národností. Moje děti na vlastní kůži zažily to, co prožívají v současné době naši žáci,“ říká ředitelka školy Mgr. Renata Janecká.

Při začleňování cizinců škola zohledňuje jejich věk a znalost českého jazyka. Vytváří malé skupinky tří až pěti žáků, kterým sestavuje individuální rozvrhy. Některé předměty tito žáci absolvují se svojí třídou, např. tělocvik, hudební výchovu, matematiku, fyziku apod. Místo ostatních předmětů mají posílené hodiny českého jazyka, aby se byli schopni co nejdříve porozumět. V tom jim pomáhá rozvojový program určený na podporu žáků cizinců.

Učitelé pracují individuálně i se žáky, kteří přicházejí do 8. a 9. ročníku tak, aby je připravili na další studia. Jako velký problém vidí ředitelka školy nedostatečnou podporu žáků cizinců v přijímacím řízení na střední školy. „Pokud má cizinec předpoklady ke studiu, ale jeho český jazyk ještě není na takové úrovni, aby mohl v plné šíři absolvovat přijímací řízení, pár minut navíc u přijímaček z českého jazyka jako doporučení PPP mu stejně při jeho výkonu nepomůže. Mnohdy velice chytré děti tak nemohou absolvovat např. studia na gymnáziích.“

Škola dlouhodobě spolupracuje s organizacemi, které se věnují cizincům. „Prováděli jsme pro bývalý NÚV pilotáž deskriptorů u žáků cizinců, umožňujeme studentům provádět šetření k diplomovým pracím s tématy ke vzdělávání a k jejich začleňování. Pravidelně využíváme podpory adaptačních koordinátorů Národního pedagogického institutu České republiky. V letošním školním roce bychom

ve spolupráci s touto organizací měli od září provádět pilotáž kurikula češtiny jako druhého cizího jazyka a jednoduchého orientačního testu pro žáky ZŠ s odlišným mateřským jazykem. Za posledních pár let jsme v této oblasti na naší škole urazili obrovský kus cesty. Smekám před našimi vyučujícími a jsem hrdá na to, jak umějí s cizinci pracovat,“ uvedla na závěr ředitelka školy Renata Janecká.

PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ V DOBĚ PANDEMIE

Období pandemie zasáhlo do života nás všech, nejinak tomu je v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství. Nejistotu a zmatek vystřídal potřeba nastavení nových postupů práce a vypořádání se s vlastními obavami, abychom mohli pokračovat v klientské práci s dětmi, rodiči a v neposlední řadě též v podpoře pedagogických pracovníků na školách.

Pro práci s dětmi jsme využívali a využíváme naše osvědčené pracovní metody, přibýlo více rozhovorů s dětmi, jak vnímaly tuto situaci, jak zvládaly práci v domácím prostředí s rodiči a také ztrátu kontaktu s vrstevníky. Objevily se různé názory na výuku v domácím prostředí. Někomu tento způsob vzdělávání a plnění školních povinností velmi vyhovuje, jelikož děti nejsou pod tlakem, neporovnávají se se spolužáky a mají více času na práci. Oproti tomu spousta dětí označila jako problematický moment, že jim chybí výklad paní učitelky, střídání činností v průběhu hodiny, vyvolávání spolužáků, kteří odpovídají na dotazy učitelů srozumitelným dětským jazykem, přes který dokážou některé věci lépe pochopit.

Co nejvíce ocenili rodiče? V období karantény se poradenská práce proměnila povětšinou více v krizovou intervenci. Rodiče volali s obavami, jestli dělají vše

správně, zda není nějaký návod, jak s dětmi pracovat. Nejdůležitější je nastavení režimu práce, ale jak to udělat? Situace v každé rodině se liší a sdílení informací je i velmi ovlivňováno vnímáním rizik z onemocnění. Zkombinovat roli rodiče, učitele a zaměstnance se najednou jeví jako zásadní problém. Jednotný návod neexistuje a nejdůležitější je pomoci se zorientovat. Obavy přetrvávají i nadále, což pramení z opětovného přechodu škol na distanční výuku.

Z našeho pohledu velmi zatíženou skupinou jsou pedagogové na školách. Musejí se vypořádat s novými postupy výuky, reflektovat rodinné zázemí dětí, a přesto držet krok s nároky školního vzdělávacího programu, včetně hodnocení. Toto vyvíjí na většinu z nich velmi silný tlak a teprve po návratu do školního prostředí se ukáže, jak byli v tomto úspěšní, aby nepochybovali o svých kvalitách.

V současné době všechny zúčastněné strany opět čelí velké nejistotě a lze očekávat, že dopady na psychiku se teprve budou projevovat. V tomto ohledu mohou být poradny nápomocny a jsou připraveny provázet děti, rodiče i učitele.

*Mgr. Pavla Kubíčková,
ředitelka PPP pro Prahu 10*

KURZY ČEŠTINY PRO ŽÁKY CIZINCE BEZ ZNALOSTI ČTENÍ A PSANÍ V TOMTO JAZYCE A BEZ ZNALOSTI ČESKÉHO PROSTŘEDÍ

Od října 2019 probíhá na ZŠ a MŠ Lyčkovo náměstí v Praze 8 pilotní program třídy češtiny pro žáky cizince nejen bez znalosti čtení a psaní v tomto jazyce, ale většinou i bez znalosti českého prostředí. Do kurzu jsou přijímány děti z celé Prahy a je určený pro 1. a 2. třídu.

Přístup k žákům cizincům je založený na získání důvěry dětí i rodičů. Jsou v nové zemi, prostředí, neorientují se v našich zvycích a pravidlech, neznají řeč. Naším cílem je ubezpečit rodiče, že jejich děti jsou v dobrých rukou. Správně motivovaný rodič rovná se správně motivované dítě. Proto rodiče zveme do hodin, pravidelně je informujeme o výuce, sdílíme s nimi každý pokrok v českém jazyce jejich dětí.

Žáky cizince zapojujeme do výuky pomalu, respektujeme jejich tempo, snažíme se odhadnout jejich zájmy a pomoci jim, aby se vtáhli mezi ostatní děti. V momentě, kdy se podaří, že dítě chce být součástí třídy a cítí se mezi námi bezpečně, máme vyhráno. Teď nastává okamžik, kdy začíná intenzivní výuka češtiny.

Naším úkolem je naučit děti základní pojmy a pokyny tak dobře, aby se mohly vrátit do své kmenové třídy a zapojit se do výuky. Začínáme pozdravy a pokyny: Dobrý den! Prosím. Nakresli! Pomalu přecházíme k pojmům v matematice (plus, minus), češtině (písmeno, slovo) nebo prvouce (den, včera, strom), zpíváme k daným tématům písničky, kreslíme obrázky, děláme výrobky, propojujeme výuku s pohybem. Děti se baví a zároveň učí. Vypadá to jednoduše, ale zkuste spojit nejen školní návyky a mentalitu dětí z Ruska, Vietnamu, Albánie, Číny nebo třeba z Thajska. Chce to dostatek empatie, orientovat se v prostředí, ze kterého děti přicházejí, a co nejvíc poznat možnosti malých školáků.

Zkuste si třeba představit copatou čínskou holčičku Lizu, která je rodiči vedena k usilovnému studiu a plnění zadaných úkolů, absolutní poslušnosti ve škole, a naproti tomu malého Tycha, který prošel alternativními školkami v anglicky mluvících zemích a je zvyklý volnosti a diskusi.

Zatímco Liza soustředěně a pečlivě vybarvuje obrázek s novým slovem, Tycho je hotov během malé chvilky, vstává, prochází se po třídě, nahlíží dětem přes rameno. To je nepochopitelné pro Lizu, pokukuje po Tychovi, mimikou dává najevo svou nelibost. Nakonec se s omluvou zvedne ze židle, chytne Tycha za ruku, nekompromisně ho usadí do lavice a ukáže mu, jak má sedět. To samozřejmě rozveselí ostatní děti, celá třída se směje a vy víte, že nejlepší bude dát dětem svačičí přestávku. Tu mají děti nejraději. S chutí se zakousnou do svačinky, zklidní se a po chvíli můžete začít tam, kde jste skončili.

Zpět k výuce. S kolegy v týmu, který vyučuje žáky cizince, máme vytvořený tematický plán na pět měsíců, tj. na dobu, kdy má dítě na intenzivní výuku českého jazyka nárok. Naším cílem je naučit děti „školní“ slovní zásobu. Stěžejními tématy jsou zdvořilostní fráze, škola, třída, pomůcky, barvy, matematické symboly a čísla, geometrické tvary, písmena české abecedy, popř. začátky čtení, psaní velkých písmen abecedy, rodina, rok a jeho proměny, části těla a oblečení.

Kromě těchto témat se snažíme dětem přiblížit naše Vánoce, Velikonoce, možnosti využití volného času, dětské hry, říkadla a písničky. Snažíme se o správnou výslovnost, o získání sociálních dovedností nebo hygienických návyků.

Jsou děti, které zvládnou obsah učiva za tři nebo čtyři měsíce. V tom případě nečekáme celých pět mě-

síců, ale školáčka pošleme zpět do jeho třídy dříve. Máme tak možnost přibrat nové děti a postupně je zařadit do výuky ve třídě.

Úskalí, která vás můžou při výuce žáků cizinců potkat, je dost, ať už v reakcích dětí na danou situaci, v nepochopení jednotlivých témat, nebo v nejednotnosti dětí v tempu a vzdělávacích schopnostech. Nejhorší je, když u dětí chybí zájem a v očích nejsou jiskřičky spokojenosti a touhy, co se dnes dozvědí a zažijí nového. Ale to se stává málokdy, v naší třídě je spíše slyšet smích.

Po návratu dětí zpět do kmenových škol a tříd se zajímáme, jak se zapojily a jak se jim daří. Jsme rádi, že zpětná vazba je kladná. Učitelé oceňují to, že děti mají ponětí o tom, jak probíhá výuka v české škole, a osvojily si základní slovní zásobu, která se používá v češtině, matematice a prvouce v prvních ročnících. Umějí si říct, pokud něčemu nerozumějí, něco je bolí, trápí. Velké plus je i to, že rodiče po absolvování kurzu svých dětí vědí, co je družina, jak se platí obědy, co je to rozvrh a co si mají děti nosit do školy.

Každá práce by měla mít smysl. A tahle ji určitě pro žáky, rodiče i učitele má.

*Mgr. Lenka Kader Aghová,
učitelka češtiny jako druhého jazyka,
třída pro jazykovou přípravu,
ZŠ a MŠ Lyčkovo nám., Praha 8*

PROJEKT APIV A – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ CIZINCŮ

Projekt NPI ČR Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem (APIV A) pomáhá školám při zavádění inkluzivního vzdělávání.

Jedna z projektových aktivit se zabývá výukou češtiny u žáků cizinců a u žáků s odlišným mateřským jazykem. Zahrnuje tři dílčí aktivity: přípravu diagnostického nástroje pro ověření znalostí češtiny, metodické a výukové materiály a monitoring poskytování pedagogické podpory žáků cizinců.

Ověřování znalosti češtiny u žáků cizinců

Projekt připravuje diagnostický nástroj, pomocí kterého může učitel sledovat úroveň znalostí češtiny u žáků cizinců. Formou testů lze ověřit jejich jednotlivé řečové dovednosti (poslech, čtení, mluvení, psaní) a zjistit, jaké úrovně znalostí češtiny dosahují. To pedagogovi umožní lépe individualizovat další výuku. Testy se zpracovávají pro 3. až 5. ročník a pro 2. stupeň ZŠ.

Další část diagnostického nástroje tvoří metodické materiály jak pro vedení řízeného vstupního rozhovoru se žákem, tak pro hodnocení žáka ze strany učitele. Cílem rozhovoru je přímo od žáka získat informace o jeho jazykovém zázemí a o jeho potřebách v oblasti češtiny a tím doplnit informace získané od rodičů při jeho nástupu do školy. Hodnocení žáka neznamena podrobné posouzení všech receptivních a produktivních dovedností (na ty se zaměřuje jazyková část diagnostického nástroje), ale zachycení toho, co učitel může vypořádat ve vzájemné, běžné komunikaci.

Metodické a výukové materiály

Diagnostický nástroj doplní metodické materiály, které ukážou nejen to, jak propojit výuku češtiny u žáka cizince se stávajícími výsledky ověřenými testem, ale také kam výuku směřovat. Zároveň budou odkazovat na vybrané výukové materiály a uvádět, jak s nimi pracovat. Materiály jsou zpracovávány podle řečových dovedností a jazykových úrovní, a to pro poslední ročník mateřské školy a 1.–2. ročník základní školy, pro 3.–5. ročník a pro 6.–9. ročník. Koncepty těchto materiálů a ukázky byly prezentovány na odborném panelu projektu 22. září 2020 v NPI ČR.

Poskytování pedagogické podpory žákům cizincům ve školách

V roce 2018 a 2019 se uskutečnilo šetření na základních a středních školách, které zjišťovalo, jakou pomoc poskytují školy žákům cizincům při zvládnání češtiny jako druhého jazyka a jak školy využívají podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami podle vyhlášky č. 27/2016 Sb. ve vzdělávání cizinců. Výzkum hodnotil také připravenost učitelů na vzdělávání těchto žáků a jejich potřeby. Šetření se uskutečnilo na vzorku 216 ZŠ a 186 SŠ z celé České republiky.

V základních školách byla podpůrná opatření 2. a 3. stupně přiznána 473 žákům cizincům/žákům s odlišným mateřským jazykem (2,2 na školu). Školní poradenské zařízení v rámci podpůrných opatření nejčastěji doporučilo pedagogickou intervenci (doučování, navýšení hodin češtiny) – 56,4 % a individuální vzdělávací plán – 19,3 %. Ve sledovaných středních školách se pedagogické podpory formou podpůrných opatření dostávalo více než polovině žáků s nedostatečnou znalostí češtiny (23,6 % žáků cizinců, 13,5 % žáků s odlišným mateřským jazykem).

Další formu pomoci pro žáky ZŠ představuje bezplatný vstupní kurz českého jazyka podle § 20 školského zákona (nevztahuje se na žáky SŠ). Pouze necelá třetina ZŠ (28,6 %), která nepatří mezi školy pověřené zajišťováním této výuky, posílá žáky na jazykovou přípravu. Většina škol využívá jiné formy jazykové přípravy a podpory žáků.

Jako důvod nízké účasti žáků jiných škol na uvedené formě přípravy se

nejčastěji uvádí dostupnost pověřených škol a logistická náročnost zajištění účasti žáků v jazykovém kurzu (36,2 %), ale i to, že účast v kurzu je dobrovolná. Přitom školy (33,7 %) považují intenzivní způsob jazykové přípravy za přínosný a navrhují, aby žáci cizinci prošli před vstupem do spádové školy nejprve povinným intenzivním jazykovým kurzem. Zavedení povinného vstupního kurzu češtiny pro nové žáky cizince doporučují rovněž střední školy.

Šetření ukázalo, že ZŠ i SŠ uplatňují ve velké míře také vlastní formy a aktivity podporující cizince/žáky s odlišným mateřským jazykem při osvojování češtiny jako druhého jazyka. Jde o skupinové a individuální doučování, konzultace, vlastní výukové materiály, jazykové kurzy či využití nabídky organizací podporujících integraci cizinců.

Informovanost a podpora pedagogů vzdělávajících žáky cizince

V neposlední řadě vyšlo najevo, že lépe jsou na výuku češtiny a práci s žáky cizinci/žáky s odlišným mateřským jazykem připraveni pedagogové základních škol než škol středních. Obě skupiny by uvítaly kurzy češtiny jako druhého jazyka nebo vzdělávání těchto žáků v dalších vyučovacích předmětech, překladové slovníčky a materiály pro výuku češtiny jako druhého jazyka i jiných vyučovacích předmětů. ZŠ oceňovaly přínos tlumočnicků a překladatelů nabízených ze strany NPI ČR, uvítaly by pak tlumočnický „na telefonu“.

Více informací naleznete na webových stránkách projektu APIV A a na portále podpory pedagogů vzdělávajících děti/žáky cizince.

NOVÁ PUBLIKACE PRO UČITELKY MATEŘSKÝCH ŠKOL: HROU K JAZYKOVÝM DOVEDNOSTEM DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU S OMJ

O čem je?

Pro rozšíření možností podpory dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) se připravuje vydání nové publikace pod záštitou Národního pedagogického institutu České republiky. Její obsah vychází z potřeb dětí předškolního věku s odlišným mateřským jazykem, které autorky během své pedagogické praxe pozorovaly. Společně hledaly cesty optimálního jazykového rozvoje pro děti přicházející do mateřských škol bez jazykového vybavení. Teoretický podklad této problematiky doplňuje množství reálných kazuistik, osvědčených jazykových her a jednoduchých aktivit s metodickými podněty do praxe uplatnitelných v prostředí běžných mateřských škol.

Teoretický rámec

Část publikace představuje roli preprimárního pedagoga v procesu vzdělávání dětí předškolního věku s OMJ. Upozorňuje na důležitost přípravné fáze, ve které se pedagog seznamuje s kulturním a jazykovým prostředím těchto dětí, hledá cesty

oboustranně vyhovující komunikace mezi mateřskou školou a rodinou. Pedagog přizpůsobuje také prostředí třídy, didaktické pomůcky a vzdělávací nabídku tak, aby dětem co nejvíce usnadnil nástup do nového prostředí a průběh celé adaptační fáze. Zvažuje výběr textů četby, písni, básní a pokynů, které by se měly vyhýbat zbytečným zdrobnělinám, archaismům a dalším jazykovým květnatostem. Naopak cíleně doplňuje verbální vyjadřování obrázky, gesty nebo pohyby, aby byl jeho projev co nejsrozumitelnější.

Hrou k jazykovým dovednostem

Významnou část publikace tvoří praktické elementární jazykové hry a aktivity, jejichž uplatňování nevyžaduje žádné speciální vybavení; naopak se užívá běžně dostupných materiálů v mateřských školách. Povaha aktivit je herního charakteru, probouzí dětský zájem a zvědavost, umožňuje zapojení vrstevníků, a tedy další potenciální verbální a sociální interakce. Díky principu

jednoduchosti a variabilitě her zakouší děti s OMJ radost z úspěchu, opadají obavy z chybování a rády přistupují k opakování her. Tyto vlastnosti tak vedou k přirozenému a bezděčnému budování jazykových dovedností a rozšiřování slovní zásoby v českém jazyce.

Pro koho je?

Publikace slouží jako praktická i metodická podpora předškolním pedagogům a asistentům pedagoga na úrovni mateřských škol, kteří mají ve svých třídách děti s OMJ nebo se připravují na jejich nástup. Je napsaná srozumitelným jazykem, doplněná příklady z praxe, upozorňuje na potenciální problematické situace a rizika a zároveň nabízí soubor osvědčených funkčních jazykových her a činností, které si děti zaručeně oblíbí.

*Mgr. Klára Hannová
a Mgr. et Mgr. Petra Slavíková,
učitelky v mateřské
česko-anglické škole, Praha 6*

PROJEKT APIV B NEZAPOMÍNÁ ANI NA ŽÁKY S OMJ

Projekt Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR) Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B), který běží od dubna 2017, podporuje společné vzdělávání (inkluzi) v rámci sítě zapojených škol a v rámci aktivit zaměřených na nejširší odbornou i laickou veřejnost. Dotýká se tak rovněž problematiky žáků s odlišným mateřským jazykem.

Přestože mezi aktivitami projektu (DVPP, mentoring, koučování, poradenství, informační semináře pro veřejnost aj.) žádnou aktivitu specificky zaměřenou na žáky s odlišným mateřským jazykem nenalezneme, je jasné, že se s touto problematikou v rámci konkrétních škol a aktivit nelze minout.

Pracovníci projektu spolupracují s lektory vzdělávacích témat, která v sobě problematiku žáků s odlišným mateřským jazykem přirozeně obsahují, s garanty a krajskými koordinátory uvedené problematiky v NPI ČR i s externími subjekty, které jsou na

věc zaměřeny přímo a dlouhodobě v terénu.

Odrazem spolupráce projektu s relevantními odborníky byly tak i dva veřejné webináře na téma žáků s odlišným mateřským jazykem v době nouzového stavu na jaře letošního roku, které reagovaly právě na jejich objektivně ztíženou situaci. Totiž na fakt, že jejich nelehká pozice je či může být v době karantény ještě komplikovanější, a to nejen z důvodů jazykových, nýbrž i rodinných, socioekonomických či jiných.

Obě videa poskytovala maximálně jednoduché (a zároveň poučené, tj. vyzkoušené a prověřené) návody, jak si s nastalou situací poradit, co očekávat od žáků a jejich rodičů, kam se v případě potřeby obrátit. Podíleli se na nich jak zástupci projektu a centrálního pracoviště NPI ČR, tak experti ze Společnosti pro příležitosti mladých migrantů META. Video jsou k dispozici na YouTube kanále APIV B – přístupná jsou též přes web projektu inkluzevpraxi.cz.

V podobném duchu pracuje s problematikou i v projektu vytvořená a nedávno spuštěná aplikace zapojmevsechny.cz. Vedle jiných témat tato aplikace interaktivním a maximálně návodným či inspirativním způsobem nabízí řešení konkrétních problémů, otázek a odkazuje na relevantní zdroje i v případě žáků s odlišným mateřským jazykem.

Projekt APIV B tak doplňuje existující nabídku služeb, pomůcek, návodů a jiných nástrojů pro účely začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem, komunikace s jejich rodiči a podpory pedagogů, zároveň však věc zasazuje do kontextu společného vzdělávání jako celku. A to zejména formou provádění dobrými praxemi, ať již domácími, či zahraničními. Podpora je dostupná přímo prostřednictvím adresy zapojmevsechny.cz nebo přes webovou stránku inkluzevpraxi.cz, a to jak z počítače, tak z chytrého mobilu či tabletu připojených na internet.

AŽ SE SEJDEME VE ŠKOLE: ČEMU VĚNOVAT POZORNOST A JAK POSTUPOVAT PO NÁVRATU DO ŠKOL

Přerušení školní docházky v době pandemie může na řadu dětí působit negativně. Děti žijí v různých rodinných prostředích a mají různé podpůrné podmínky pro zvládnutí současné situace. Dalším náročným momentem může také být návrat do škol po dlouhodobější izolaci a nedostatku (v některých případech až absenci) vrstevnických vztahů. Některé děti zůstávají v kontaktu s kamarády a spolužáky, jiné ne. Je proto potřeba v prvních týdnech a měsících věnovat pozornost nejen dohnání učiva, ale zejména znovuobnovení bezpečného klimatu třídy a dynamice vrstevnických vztahů.

Pro vytvoření bezpečného třídního klimatu je zásadní role pedagogů, kteří je mohou vědomě ovlivňovat. Ve třídě, kde je dobré, bezpečné klima, se bude lépe pracovat žákům i učitelům. Žáci se v bezpečném prostředí cítí dobře, lépe se soustředí a snadněji přijímají nové poznatky. Zároveň bezpečné klima třídy přináší menší předpoklady ke vzniku rizikového chování, a v případě jejich vzniku poskytuje podmínky pro jejich řešení.

Je proto důležité, aby i pedagogové měli možnost zaměřit se na sebe a využít metodickou pomoc, o to více v současné době, kdy jsou vystaveni společně s žáky a studenty náročným podmínkám způsobeným nemocí covid-19. Přílohou článku jsou dva dokumenty, které nabízejí metodickou podporu pro učitele a školy. *Metodická podpora pro pedagogické pracovníky* je stručným pomocným materiálem pro učitele a školy, který může pedagogické pracovníky provést prvními kroky kontaktu se třídou po přechodu na prezenční výuku. Dokument stručně přibližuje, co děti v období izolace zažívaly a jaký vliv to může mít na školní prostředí. Dále se zaměřuje na obnovení kontaktu s dětmi a poskytuje podporu v ujasnění si očekávání od žáků a od výukového i výchovného procesu.

Ucelený manuál pro pedagogické pracovníky *Až se sejdeme ve škole* obsahuje jak teoretické, tak i praktické informace a nabízí podporu pedagogům při reakcích na možné rozpoložení dětí a žáků při jejich návratu.

Poskytuje pedagogům informace, kdy mohou očekávat propady v chování a prožívání svém i žáků a studentů v průběhu roku tak, aby na ně mohli adekvátně reagovat, a do jisté míry jim i předcházet. Manuál obsahuje také návrhy konkrétních aktivit pro jednotlivé věkové skupiny, a plně tak respektuje jejich specifika. V neposlední řadě by měla být věnována pozornost dětem, které jsou v posledním ročníku před opuštěním instituce – předškoláci, žáci 5. a 9. ročníků a posledních ročníků středních škol.

V některých případech může být práce s třídním kolektivem po návratu do škol velmi náročná. Je proto důležité vědět, že škola se může obrátit na dlouhodobé programy primární prevence. Jejich role je v oblasti primární prevence rizikového chování v ČR nezastupitelná, a to zejména ve snižování negativních dopadů aktuální situace i po znovuobnovení školní docházky.

Příloha:

Metodická podpora pro učitele k návratu dětí do škol po nouzovém stavu v ČR

Materiál pro pedagogické pracovníky k návratu dětí do škol po nouzovém stavu v ČR vytvořený organizací Semiramis z. ú. pod záštitou Odborné společnosti pro prevenci rizikového chování.

Až se sejdeme ve škole

Materiál pro mateřské, základní a střední školy k návratu dětí do škol po izolaci, spojené s pandemií onemocnění covid-19 vznikl ve spolupráci mateřské školy a jeslí Bambino a základní školy Square, za podpory Poradny Vigvam pod záštitou Odborné společnosti pro prevenci rizikového chování.

*Odbor protidrogové politiky
Úřadu vlády ČR*

BULLETIN NPI ČR

Zpravodaj nejen pro pedagogické pracovníky

Vydání k podpoře dětí/žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem

číslo 1, ročník IX, říjen 2020

Vydal:

Národní pedagogický institut České republiky

Adresa redakce:

Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1
www.npicr.cz

Redakce si vyhrazuje právo texty redigovat a krátit. Nenes odpovědnost za obsah příspěvků ani způsob vyjadřování.

Fotografie:

Archiv NPI ČR, není-li uvedeno jinak.